

Pietarin veripäivät

Tammikuun 22 päivänä kului kymmenen vuotta siitä päivästä, jolloin Venäjän työväki Pietarin kaduilla sai verisen todistuksen siitä, että se ei voi hankkia itselleen vapautta rukoilemalla sitä tsaarivallalta. Pietarin veripäivät opettivat työläisille vallankumouksellisen toiminnan tarpeellisuutta.

Eräs venäläinen toveri, joka itse oli mukana tässä liikkeessä, on julkaissut seuraavan selostuksen liikkeen vaiheista. Se hyvin valaisee sosialistienkin suhdetta siihen.

“Perjantaista, tammikuun 22 päivästä alkaen kulki pappi Gapon työläiskorttereissa, luki laatimaansa anomuskirjelmää ja kehotti saapumaan sunnuntaina pidettävään kokoukseen, jolloin kirjelmä jätettäisiin tsaarille. Hän samalla eritoten kehotti joukkoaan, että ei kukaan ryhtyisi tekemään väkivaltaa, mutta varustauduttaisiin mahdollisesti tarvittavaa puolustautumista varten ja oltaisiin valmiit

vaikka uhraamaan henkensä. Tsaari kyllä ottaa teidät vastaan, siitä olen vakuutettu — puhui hän.

Aika oli kovin lyhyt laaditun julistuksen selittämistä varten. Se valmistui vasta perjantaina, oli näin ollen ainoastaan kaksi päivää jälellä sen tunnetuksi tekemistä varten. Mutta Gapon ei millään muodolla halunnut lykätä tuumaa tuonemmaksi ja meidänkin järjestöme oli sitä mieltä, että viivytyksistä oli vältettävä. Perjantai-yönä istui Gapon sosialistipuolueen salaisessa kortterissa ja neuvotteli kanssamme asemasta. Minulla on puolellani sata tuhatta työläistä, — kehui hän. — Kaikki ovat valmiit lähtemään liikkeelle minun johdollani. Jos minut lähetystön kanssa lasketaan tsaarin puheille, niin me selvästi esitämme asiamme ja vaadimme kansalle vapautta. Jos hän pelästyy ja haluaa pettää meidät, niin me otamme häneltä vallan koontuneen kansanjoukon edes-

Tammikuun tapahtumien johdosta vangittuja työläisiä.

sä. Me vaadimme hänet vannonamaan, että työväelle annetaan kahdeksantuntinen työpäivä samalla palkalla kuin tähän asti on saatu kymmentuntisesta työpäivästä.

Gapon meidän mielestämme näytti olevan sängen miellyttävä ihminen, mutta tiedoton, — selainen, joka ei itsekään selvästi ymmärrä mitä hän tahtoo ja mihin on menossa. — Jos meitä ei lasketa esikaupungeista kaupungin porttien läpi, — puhui hän, niin me revimme portit pois tieltämme ja menemme rauhallisesti eteenpäin. Jos meitä vastaan lähetetään sotaväkeä ampumaan meitä, niin me hajotamme asekaupat, valtaamme telefoonit ja sähkölennätinasemat, vankilat ym.

Liike oli niin valtavassa muodossa pantu alulle, että sitä ei voinut mikään pysäyttää. Sosialistipuolue ei voinut kontrolloerata sitä. Täytyi niissä olosuhteissa vain vaikuttaa siihen sosialistiliikkeen hyödyksi niin paljon kuin oli mahdollista. Me kauvan keskustelimme Gaponin kanssa. Päätimme toimia yksimielisesti ja rauhallisesti. Päätettiin aluksi kulkea ilman lippuja, lauluja ja puheita, mutta jos vastusta ilmenisi, silloin olisi kaikilla vapaa valta toimia parhaan harkinnan mukaan, ottaa esille lippuja, pitää puheita, asettua vastarintaan.

Koko lauantaipäivän kuljim-

me ympäri, kehottaen työläisjoukkoja yhtymään liikkeeseen. Puhuimme niin että kaikki olimme käheitä. Keskustelimme työläisjoukkojen kanssa, vastasimme lukemattomiin kysymyksiin. Selostimme mitä on sosialistipuolue, mitä on työväenluokka, itsevaltius, sota jne. Itse pääasiaan, vallankumoukseen, kajoimme vain välillisesti. Selostamalla hallitusjärjestelmän mahdottomuutta me saatoimme kansanjoukot ilman meidän alottamamme huutamaan: "alas itsevaltius". Kun toinen puhuja väsyi, niin toinen astui tilalle.

Itsenkin koetimme tehdä voitavamme, että anomuskirjelmän vaatimuskohdat hyväksyttäisiin kaikki juuri siinä muodossa, missä olimme saaneet ne laadituksi. Jokainen puhuja piti parikymmentä puhetta päivässä kaupungin eri osissa. Luettiin anomuskirjelmä, selitettiin sen tarkotusta, vastattiin tehtyihin kysymyksiin, sitten pidettiin kiihottavia innostuttamispuheita ja kutsuttiin kaikki samaan paikkaan seuraavana päivänä kello yhdeksän aamulla, sieltä lähteäksemme tsarin luo. Yksi päivä oli tosin liian lyhyt aika kaiken tämän suunnattoman joukon järjestämiseksi, mutta enempääkään aikaa ei ollut.

Kerrottakoon nyt lyhyesti, mitä tapahtui seuraavana päivänä. Kaikki, joille olimme puhuneet, noin 30,000—40,000 hen-

kilöä, saapuivat määrättyihin paikkoihin. Ei kukaan ollut otanut aseita mukanaan, eikä niitä kellään tainnut ollakaan otettavaksi. — Meidän kaupunginosastamme lähti liikkeelle noin 5—6 tuhatta henkilöä sankkana joukkona. Emme päässeet kauvas, ennenkuin vastaamme asetui noin 120-miehinen henkivartiövän kasakkajoukko. Joukossa olivat pyytämällä ja rukoilemalla koettivat taivuttaa kasakoita laskemaan meidät kaupunkiin. Muistan, kuinka eräs vanha mies polvillaan rukoili upseeria, mutta mikään ei auttanut. Kolme yhteislaukausta ammuttiin meitä vastaan, kun emme kyllin nopeasti perääntyneet, mutta nämä laukaukset olivat varmaankin tyhjillä patruuneilla tahi ilmaan ammuttuja, koska ei kukaan edes haavoittunut.

Me nyt hajaannuimme ja syrjäiteitä myöten, Neva- ja Ochtajokien yli, pyrimme kaupunkiin.

Nevskijn portin kohdalla sai Gaponin johtama kymmentuhantinen työläisjoukko niinikään sotamiehiä vastaan. Sielläkin uudistuivat pyynnöt ja rukoukset, mutta mikään ei auttanut. Mutta täällä nyt alkoikin ikimuistettava, kamala verilöyly. Sotamiehet ensin ampuivat tyhjän laukauksen, mutta kohta sen jälkeen viisi kovaa yhteislaukausta. Kansaa kaatui kuin viljaa viikatteen alta. Useimmat ensimmäisissä riveissä olijat sai-

vat hengellensä maksaa sen, että halusivat jättää tsaarilleen anomuskirjelmän. Gapon pelastui loukkaamattomana, sotamiehet nähtävästi eivät halunneet ampua häntä. Moskovan portilla, Pietarin ja Viipurin puolella uudistui sama näytelmä. Sielläkin pyrki valtavia kansanjoukkoja kaupunkiin ja heitä ammuttiin joukottain.

Tällä välillä kokoontui kaupunkiin sittenkin suunnattomia joukkoja sellaisia ihmisiä, jotka pienemmissä ryhmissä ja yksitellen olivat tulleet sinne syrjäkaupungista tahi asuivat kaupungin keskustassa. Talvipalatsin edessä oleva suuri tori, Kasanskijn tori ja Newskij katu olivat täynnä ihmisiä. Raitiotievaunut eivät päässeet kulkemaan. Kaduilla ratsasti väkeviä kasakkapatrulleja, ahdistuen ihmisjoukkoa, joka sen kautta pysyi yhtä mittaa liikkeellä. Kasakkapatrullit ajoivat katukäytävällekin, nähtävästi koettaen aikaan saada levottomuutta. Liikkeellä oleva väkijoukko oli enimmäkseen työväkeä, ainakin lähinnä keisarin palatsia, jossa oletettiin olevan vaarallisinta, ei näkynyt montakaan "intelligenttiä". — Kaikki oli rauhallista. Ei pidetty puheita, ei huudettu.

Turhaan koetettuaan hajottaa näitä suunnattomia väkijoukkoja, alkoivat sotamiehet ampua kansaa. Käsky tuli ijäkkäältä kenraalilta, joka johti teurastus-

ta ajutanttiensa kautta. Ensimmäinen laukaus kuului kello kaksi. Se tuli kaikille odottamatta. Heti laukauksen jälkeen kaatui koko väkijoukko maahan, välttääkseen kuulia, mutta kun se nousi, niin moni jäi maahan maakaamaan. Kuulat olivat tehneet tehtävänsä. Ensimmäinen laukaus tappoi monta lasta, jotka

toiseen ja ampuivat suoraan aseettomaan kansanjoukkoon. Gorohovaja ja Admiraliteetti katujen kulmassa kepitti väkijoukko erästä kenraalia ja upseeria. Heti saapui sinne sotaväen osasto, ampuen kymmeniä ihmisiä kuoliaaksi. Morskaja ja Neyskijn kulmassa seisovaan väkijoukkoon ammuttiin ilman

Armollinen vastaus kansan rukouksille.

olivat kiivenneet Aleksandrowin puiston puihin, paremmin nähdäkseen. Väkijoukosta vastattiin muutamalla revolverinlaukauksella ja kivenheitoilla, mutta siinä kaikki. Tällaisetkin väkivallan osotukset kansanjoukon taholta olivat hyvin harvinaiset. Mutta sotaväki oli nyt tullut ihan mielettömäksi. Sotamieskomppaniat kulkivat paikasta

pienintäkään varotusta. Sotamiehet olivat kuin murhaavimman vallassa. Tapettiin naisia, lapsia, vanhuksia, ammuttiin pakenevia, ammuttiin ikäänkuin huvikseen, ilman aihetta, ilman varotusta.

On mahdotonta kuvata niitä kauhuja, jotka sinä päivänä tulivat Pietarin työläiskansan osaksi. Työväki oli surusta ja

vihasta vimmoissaan, mutta se ei voinut mitään raakaa ylivaltaa vastaan.

Kansan nöyriin rukouksiin vastasi veritsaari pyssynlaukauksilla. Siihen kansa vastasi samumattomalla vihalla ja vallankumoukseen valmistautumisella. Pietarin veripäivät opettivat kansalle kalliin läksyn. Se oli alkusignaalina lokakuun vallankumoukselle."

Suomenkielellä ei tähän saakka ole julkaistu sitä kirjelmää, joka oli tarkotettu jätettäväksi tsaarille anovan kansanjoukon puolesta. Sen sisältöön kannattaa tutustua. Se kuului seuraavasti:

"Hallitsija! Me, Pietarin kaupungin työlliset meidän lapsemme, vaimomme ja avuttomat isämme ja äitimmme, olemme tulleet luoksesi etsimään oikeutta ja turvaa.

"Me olemme valpuneet kurjuuteen, meitä sorretaan ja vainotaan, meidät uuvutetaan ylivoimaisella työllä, meitä pilkataan, meitä ei tunnusteta ihmisiksi ja meitä kohdellaan kuin pahimpia vihamiehiä.

"Me olemme koettaneet kestää ja kärsiä. Mutta meidät työnnetään yhä syvemmälle kurjuuteen, oikeudettomuuden ja tietämättömyyden kulluun; meitä tukahuttaa itsevaltius ja mielivalta. Me emme jaksa enää, keisari, meidän kärsimyksiemme mita on täysi.

"Meille on koittanut se kamala hetki, jolloin kuolema tuntuu suloisemmalle kuin tietämättömien kärsimysten jatkuminen.

"Me olemme nyt lakanneet työstämme ja ilmoittaneet isännille, että emme halua tehdä työtä kunnes he suostuvat meidän vaatimuksiimme. Me emme vaadi paljoa. Me vaadimme ainoastaan sitä, jota ilman elämä ei ole elämää, vaan kidutusta ja ikuisia kurjuutta.

"Meidän ensimmäinen pyyntömmme oli, että meidän isäntämme neuvottelisivat kansamme meidän tarpeistamme. Mutta tämäkin oikeutettu pyyntömmme on hyljätty. Meiltä on kielletty oikeus puhua tarpeistamme ja meille sanotaan, että laki ei tun-

nusta meille sellaista oikeutta. Laittomaksi on selitetty sekin, että meidän työpäivämme lyhennettäisiin kahdeksantuntiseksi, että meidän palkkamme suuruus määrättäisiin meidän kanssamme neuvottelemisen perusteella ja että puolueettomasti tutkittaisiin työssä ilmeneviä selkkauksia. On sanottu, että meillä ei ole laillista oikeutta vaatia, että naisille maksettaisiin vähintään yksi rupla päivältä, että ylityötä rajotettaisiin, että meille annettaisiin tehokasta lääkäripapua solvaamatta meitä, että meidän työpaikkamme laitettaisiin kuntoon niin, että me voisimme niissä työskennellä ilman kuoleman vaaraa.

"Kaikki tällaiset vaatimukset ovat isäntiemme mielestä laittomat, kaikki meidän pyyntömmme rikolliset ja meidän halumme parantaa olojamme, on selitetty loukkaavaksi röhkeydeksi isäntiä kohtaan. Keisari, meitä on täällä edessä kolmesataa tuhatta henkilöä, mutta olemme vain nimeksi ihmisiä, tosiasiallisesti meille ei tunnusteta minkäänlaisia ihmis-oikeuksia; meillä ei edes ole oikeutta puhua, ajatella, kokoontua, neuvotella asemastamme, ryhtyä toimenpiteisiin asemamme parantamiseksi.

"Jokainen meistä, joka uskaltaa kohottaa äänensä työväenluokan oikeuksien puolesta, heitetään vankilaan, lähetetään maanpakoon, häntä rungaistaan kulin pahantekijää siitä että hänellä on hyvä sydän ja lämmin ihmismieli. Isäntiemme mielestä on rikollista säälliä poljettua, kidutettua työllistä.

"Keisari, onko tämä kaikki sopuisuudessa niiden jumalallisten lakien kanssa, joiden armosta sinä hallitsit? Eikö meille olisi parempi kuolla, kuolla kaikkien Venäjän työllisten. Eläkööt ja nauttikoot elämästä kapitalistit ja virkamiehet. Sellainen on meidän kohtalomme, keisari.

"Tämän asemamme pakottamina olemme kokoontuneet palatsisi seinien eteen. Me etsimme täältä viimeistä pelastustamme. Älä kiellä apua kansaltasi, kohota se oikeudettomuuden ja kurjuuden kullusta, anna sille tilaisuus itse päättää kohtaloistaan, heitä pois sen hartioilta virkavallan sietämätön les, hajota maahan se muuri, joka on pystytetty sinun ja kansasi väliin ja hallitkoon kansa maata yhdessä sinun kanssasi. Olet-han sinä astunut toimeesi kansan onnen virkamiehet repivät pois käsistämme ja meidän osaksemme tulee vain surua ja alennusta.

"Kuuntele vihattä ja tarkasti meidän pyyntöjämme. Ne tarkottavat ei pahaa, vaan hyvää, niin meille kuin sinullekin. Keisari, emme puhu

röyhkeyden kieltä, meissä puhuu vakava tietoisuus siitä, että meidän tilityy päästä sietämättömästä tilastamme. Venäjän maa on liian suuri, sen tarpeet liian monenlaiset ja monet, virkamiehet yksin eivät voi hoitaa tätä maata. On välttämätöntä, että kansa itse auttaisi itseänsä, sillä se itse parhaiten tuntee tarpeensa. Älä hylkää sen apua, ota se vastaan ja käske viipymättä kutsua kokoon Venäjän kaikkien luokkien ja kerrosten edustajat. Kutsuttakoon kokoon kapitalistit, työmiehet, papit ja lääkärit ja

tarvitsemme muutakin ja me puhumme niistä sinulle keisari, lujasti ja avoimesti, kuten isällemme, Tikssä ovat tarpeemme:

Yleiset anomuskohdat.

1. Henkilökohtainen loukkaamattomuus, lausunto-, paino-, kokoontumis- ja uskontovapaus.
2. Pakollinen ja yleinen opetus valtion kustannuksella.
3. Ministeristön vastuunalaisuus kansan edessä ja takeita siitä, että laillisuutta noudatetaan.

Venäläisiä tehdastyöläisiä.

opettajat, valitkoot he kaikki, olivatpa he keltä tahansa, edustajiaan ja olkoon jokaisella tasa-arvoinen ja vapaa valintaoikeus; ja sen vuoksi käske, että vaaleissa noudatettaisiin yleistä, yhtäläistä ja salaista valintatapaa. Tämä on meidän tärkein pyyntömme; siihen perustuvat kaikki muut tarpeemme; se on tärkein ja ainoa parannuskeino haavoillemme, jota ilman haavamme eivät koskaan parane, johtaan meidät nopeasti kuolemaan.

"Mutta tämä yksi toimenpide ei voi parantaa kaikkia haavojamme; me

4. Kaikkien tasa-arvoisuus lain edessä.

5. Mielipiteittensä takia vangittujen vapauttaminen.

Kansan yleistä taloudellista elämää tarkoittavat.

1. Kaikkien välisten verojen lakkauttaminen ja asteettaisen tuloveron asettaminen niiden tilalle.

2. Maanlunastusmaksujen lakkauttaminen; helppo krediitti-systeemi, ja maan asteettainen luovuttaminen kansalle.

Työväenluokkaa koskevat.

1. Työn suojelus lain kautta.
2. Vapaa toiminta-oikeus osuustoi-minnallisille yhdistyksille.
3. 8-tuntinen työpäivä ja ylityöajan järjestäminen lain kautta.
4. Työläisten osanotto yleistä työ-läisten vakuutusta koskevaa lainlaa-dintaa valmistavassa komiteassa.
6. Minttipalkka.

Tässä, keisari, ovat meidän tärkeim-mät tarpeemme, jotka haluamme esit-tää sinulle. Käskä, että ne täytettäi-siin ja vanno täyttäväsi ne. Silloin teet Venäjän onnelliseksi ja kunniak-kaaksi ja me kätkemme nimesi mei-dän ja meidän jälkeläistemme sydä-miin sukupolvesta sukupolveen. Mut-ta jollet käskä etkä vanno, niin kuolemme tässä torilla palatsisi muurien edessä. Meillä ei ole silloin palkkaa mihin mennä, eikä elämisen tarkotusta. Meillä on vain kaksi tietä edossämme, toinen vie onneen ja va-pauteen, toinen kuolemaan. Osoita, keisari, meille kumman tahansa niis-tä ja me menemme nurkumatta, oli-pa se sitten tie vaikka kuolemaan. Olkoon meidän elämämme uhri kär-sineen Venäjän alttarille. Me emme pelkää tätä uhria, me annamme sen halulla."

Kuten huomaamme, on tässä kirjelmässä ikäänkuin sekotettu kaksi eri maailmankatsantokan-taa. Toiselta puolelta on siinä aitovenäläistä tsariuskollisuutta, edustaen sitä käsitystä, että tsari on "kansan isä", jonka luokse kansa voi tulla kuin lap-set isänsä luo, kunhan vaan "poistetaan se muuri, joka on

asetettu hallitsijan ja kansan vä-liin". Mutta samassa hengen-vedossa sisältää kirjelmä tyyppilisiä vallankumouksellisia köyhä-listön vaatimuksia, joiden to-teuttaminen on tietenkin koko-naan ristiriidassa isällisen tsaari-vallan pysymisen kanssa.

Tällainen ristiriita on selitet-tävissä yksinkertaisesti sillä, et-tä näitten aikojen kapinallikkei-siin voimakkaasti vaikutti sosia-listinenkin liike. Se ei voinut sil-loin täysin kontrolloerata Gaponin puhaltamaa liekkiä, mutta se koetti parhaansa mukaan, kuten edellä olevasta selostuksestakin näkyy, vaikuttaa asioihin ja sai-kin tosivallankumouksellisia vaa-timuksia sisältymään kirjelmään, joka alkujaan oli tarkotettu vain nöyräksi rukouskirjaksi.

Pietarin veripäivät olivat al-kusignaalina saman vuoden myö-hemmille vallankumoustopahtu-mille, — lokakuun suurlakolle. Niiden muisto elää kauan työ-väen luokan vapaustaistelun his-toriassa.

